II

(Voorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Voorstel voor een aanbeveling van de Raad betreffende de bevordering van werknemersparticipatie in bedrijfswinsten en -resultaten (inclusief aandelenparticipatie)

(91/C 245/16)

COM(91) 259 def.

(Door de Commissie ingediend op 16 juli 1991)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid artikel 235,

Gelet op het voorstel voor de aanbeveling van de Commissie,

Gezien het standpunt van het Europese Parlement,

Gezien het standpunt van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende dat de Commissie in haar mededeling betreffende het Actieprogramma in verband met de tenuitvoerlegging van het Gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden, haar voornemen bekend heeft gemaakt om op het vlak van de Gemeenschap een instrument voor te leggen inzake aandelen- en financiële participatie door werknemers;

Overwegende dat over de bevordering van werknemersparticipatie in bedrijfswinsten en -resultaten in de Lid-Staten van de Europese Gemeenschappen een rapport is opgesteld; dat uit dit rapport is gebleken dat er in de Gemeenschap een grote verscheidenheid bestaat aan soorten stelsels, waaronder contante betaling, stelsels op basis van aandelen en uitgestelde winstdeling en verscheidene soorten stelsels van speciaal werknemersaandeelhouderschap;

Overwegende dat de aanmoediging op communautair niveau van stelsels van financiële deelneming door werknemers moet worden beschouwd als een manier om een betere verdeling van het door ondernemingen gevormd vermogen te krijgen, terwijl tevens een grotere betrokkenheid van de werknemers bij de vooruitgang van hun bedrijven wordt bevorderd;

Overwegende dat er, hoewel het empirisch onderzoek naar de gevolgen van dergelijke stelsels in de praktijk nog geen overweldigend bewijs levert van grote globale voordelen, voldoende indicaties zijn dat dergelijke stelsels bijdragen tot een aantal positieve gevolgen, inzonderheid verbeteringen in de motivatie en produktiviteit van de werknemers en in het concurrentievermogen van ondernemingen;

Overwegende dat een grotere verspreiding van financiële participatiestelsels binnen de Gemeenschap moet worden bevorderd, zonder een actieve harmonisering of een vermindering in het bestaande brede scala van beschikbare stelsels na te streven;

Overwegende dat het uiteindelijke succes van dit communautaire initiatief grotendeels zal afhangen van de actieve belangstelling en betrokkenheid van de sociale partners zelf;

Overwegende dat in de context van de voltooiing van de interne markt de mogelijkheden moeten worden nagegaan hoe grensoverschrijdende formules voor werknemersparticipatie in bedrijfswinsten en -resultaten kunnen worden ontwikkeld;

Overwegende dat de onderhavige actie nodig schijnt te zijn om, bij de totstandbrenging van de gemeenschappelijke markt, één van de doelstellingen van de Gemeenschap te bereiken,

I. VERZOEKT DE LID-STATEN:

om de potentiële voordelen van een ruimer gebruik van een grote verscheidenheid aan stelsels ter vergroting van de werknemersparticipatie in bedrijfswinsten en -resultaten aan de hand van winstdeling, werknemersaandeelhouderschap of een combinatie van beide te erkennen.

II. BEVEELT DE LID-STATEN AAN:

1. ervoor te zorgen dat adequate wettelijke structuren de invoering van de vormen van financiële participatie waarnaar in deze aanbeveling wordt verwezen, mogelijk maken;

2. de mogelijkheid te overwegen om stimulansen zoals fiscale of andere financiële voordelen ter aanmoediging van de invoering van dergelijke stelsels, toe te kennen;

3. het gebruik van dergelijke stelsels aan te moedigen door de verstrekking van adequate informatie aan alle betrokken partijen te vergemakkelijken;
4. rekening te houden met elders in de Gemeenschap opgedane ervaring wanneer zij overwegen bepaalde soorten financiële participatiestelsels preferentieel te behandelen;
5. ervoor te zorgen dat de sociale partners de gelegenheid krijgen om een keuze te maken uit een voldoende ruim scala van opties op basis van overleg tussen werkgevers en werknemers of hun vertegenwoordigers;
6. ervoor te zorgen dat deze keuze gedaan kan worden op een niveau dat, met inachtneming van de nationale praktijk op dit gebied, zo dicht mogelijk bij de werknemers en de ondernemer ligt;
7. aan te moedigen tot overweging van de kernpunten uit de bijlage wanneer nieuwe financiële participatiestelsels worden voorbereid of bestaande stelsels worden herzien;
8. na een periode van drie jaar na de goedkeuring van deze aanbeveling de beschikbare nationale gegevens inzake de ontwikkeling van de financiële participatie door werknemers te onderzoeken en de resultaten aan de Commissie mede te delen;
9. het bewustzijn van bovengenoemde kwesties bij de sociale partners te stimuleren.

III. NEEMT AKTE VAN DE VOORNEMENS VAN DE COMMISSIE OM:

10. een werkgroep in te stellen om de mogelijkheden na te gaan voor het uitwerken op Europees niveau van formules voor stelsels van financiële participatie door werknemers ten einde de mogelijkheden te verbeteren voor het in de gehele Gemeenschap onder vergelijkbare omstandigheden toepassen van dergelijke stelsels, daaronder begrepen:
    a) een winstdelend stelsel,
    b) een stelsel van werknemersaandeelhouderschap,
    c) een stelsel van aandelenopties;
11. binnen vier jaar na de goedkeuring van deze aanbeveling op basis van door de Lid-Staten verstrekte informatie aan de Raad een rapport betreffende de toepassing van deze aanbeveling voor te leggen.

BIJLAGE

Kernpunten waarmee rekening moet worden gehouden wanneer nieuwe financiële participatiestelsels worden voorbereid of bestaande stelsels worden herzien:

1. *Regelmaat:* stelsels trekken voordeel van regelmatige toepassing en van het minstens eenmaal per jaar of over kortere perioden toekennen van een of andere „bonus".

2. *Vooraf vastgelegde formule:* de formule waarbij de werknemersuitkeringen worden vastgesteld dient vóór het begin van iedere referentieperiode ondubbelzinnig te worden vastgesteld.

3. *Geen vervanging voor salarisonderhandelingen:* het bestaan van financiële participatiestelsels mag niet worden beschouwd als een vervangingsmiddel van normale onderhandelingen over lonen en andere arbeidsvoorwaarden.

4. *Vrijwillige participatie:* zowel ondernemingen als individuele werknemers dienen te kunnen kiezen of zij al dan niet willen toetreden tot of participeren in stelsels.

5. *Berekening van de werknemersuitkeringen:* bonussen dienen niet vooraf te worden vastgelegd, maar zouden moeten variëren en verbonden zijn aan de prestatie van de onderneming (uitgedrukt in termen van winst of een andere ondernemingsindicator) gedurende een bepaalde periode, overeenkomstig een tevoren overeengekomen formule; deze formule dient ook ondubbelzinnig de te gebruiken indicator van de ondernemingsprestatie te specificeren.

6. *Bedragen:* om de verwachte motiverende uitwerking te krijgen, dient de gemiddelde grootte van de bonussen enerzijds significant te zijn in verhouding tot het vaste deel van het werknemersloon terwijl aan de andere kant een plafond (in bedragen of in percentages) wenselijk zou kunnen zijn ter vermijding van omvangrijke fluctuaties in het totale inkomen.

7. *Risico's:* behalve enige aan de stelsels inherente inkomensvariabiliteit, kunnen de werknemers extra risico's lopen wanneer zij risicodragende effecten verwerven (bij voorbeeld aandelen of obligaties); wanneer deze risico's sterk geconcentreerd zijn (bij voorbeeld uitgegeven door de werkgever) en groot in verhouding tot de totale activa van de werknemer, verdient de mogelijkheid van enige vorm van verzekering tegen te zware verliezen op de waarde van deze activa zorgvuldig te worden overwogen.

8. *Begunstigden:* begunstigden zijn in de eerste plaats werknemers, dat wil zeggen onder arbeidsovereenkomsten vallende loontrekkenden; toegang tot de stelsels dient zoveel mogelijk open te staan voor alle werknemers van de onderneming. Meer in het algemeen dienen werknemers in dezelfde objectieve situatie gelijke rechten te hebben wat betreft toegang tot participatiestelsels.

9. *Soort onderneming:* stelsels kunnen zowel door particuliere firma's als door overheidsondernemingen worden toegepast, zolang passende indicatoren van de bedrijfsresultaten of -winst beschikbaar zijn of gevonden kunnen worden.

10. *Grootte van de onderneming:* kleine en middelgrote ondernemingen dienen passende mogelijkheden te hebben om financiële participatiestelsels toe te passen; vooral is het van belang ervoor te zorgen dat de administratieve verplichtingen redelijk en de minimale financiële eisen, zo al noodzakelijk, niet te hoog zijn; bij grotere ondernemingen, vooral multinationals, kan het nuttig zijn de gehele of een gedeelte van de werknemersuitkering te relateren aan de prestatie van afzonderlijke winsteenheden, in plaats van aan de globale ondernemingsresultaten.

11. *Gecompliceerdheid:* ingewikkelde stelsels moeten vermeden worden, daar de resultaten waarschijnlijk beter zijn indien het stelsel door alle werknemers gemakkelijk begrepen kan worden.

12. *Informatie en opleiding:* voor het succes van alle soorten stelsels is een grote inspanning vereist om aan alle betrokken werknemers adequate informatie en, indien nodig, opleiding te verstrekken.